

Vooraf

In het onlangs verschenen, prachtig uitgegeven werkje Raversijde, Geschiedenis van het Koninklijk Domein van de hand van conservator Aleks Deseyne, lezen we dat de gronden en gebouwen, aangekocht door Leopold II, op 8 november 1904 bij de bezittingen van de "Stichting van de Kroon" (Fondation de la Couronne) ondergebracht werden. In 1906 wordt het eigendom overgeheveld naar de bezittingen van de "Onafhankelijke Congostaat" en door de wet van 18 oktober 1908 maakt het geheel deel uit van de "Koninklijke Schenking".

Het vervolg van de Domein-geschiedenis, Prins Karel verwerft het ten persoonlijke titel, kunt u in hoger vermeld werk lezen, ons interesseert die ogenschijnlijk mysterieuze "Koninklijke Schenking".

De zorg voor het patrimonium

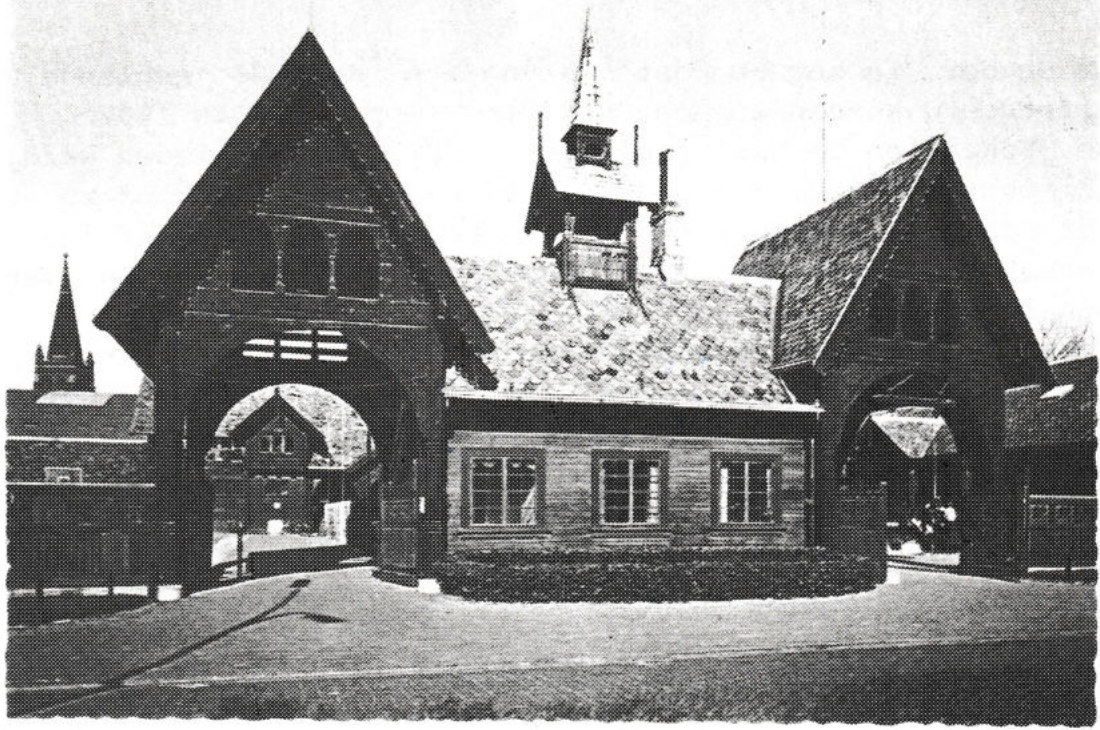
Van jongsaf aan, en dat blijkt uit vele getuigenissen, heeft Leopold II (1835-1909) als kroonprins en later als vorst (vanaf 1865) alles in het werk gesteld om via de bezittingen van het koningshuis, de Belgische staat te verrijken. Bovendien wilde hij vermijden dat delen van het patrimonium in buitenlandse handen zouden komen door huwelijken van Belgische prinsessen, in de eerste plaats zijn eigen dochters.

In 1857 stelde hij als Hertog van Brabant al een plan op in die zin, maar toen hij in 1865 z'n vader opvolgde, kon hij geen enkele eerste minister daarvoor warm maken : het heilig principe "alle Belgen gelijk voor de wet" kon ook door de koninklijke familie niet overtreden worden.

In 1891 probeerde de koning opnieuw bij eerste minister August Beernaert - is Beernaerts monument op het Marie-Joséplein bedreigd? : "De koning zou in het algemeen belang maatregelen moeten kunnen nemen om het patrimonium van de koninklijke Familie te vrijwaren." Geen resultaat.

Vervolgens stelde hij voor om "De koning kan zonder enige beperking al zijn bezittingen aan de staat schenken" aan de Grondwet toe te voegen.

Dat bleek politiek niet haalbaar te zijn en de koning nam zijn toevlucht tot "Als hoofd van de koninklijke Familie, dient de Koning zijn toestemming te geven voor het huwelijk van de prinsen van zijn huis."

De zogenaamde Koninklijke (Noorse) Stallingen dateren van 1904 en werden ontworpen door architect Finn Ivar Andreas Knudsen (1864-1911), die ook de (verdwenen) chalets tekende voor het huidige "Domein Prins Karel."

De Koninklijke Hoofdgild St.-Sebastiaan Oostende vzw kreeg van Leopold II een terrein aan de Leffingestraat met een lange pachttermijn. De huidige eigenaar van gebouwen en grond is de Koninklijke Schenking, die in 1978 het lokaal voor doel- en liggende wipschieten vergrootte.
(foto Van Middeltem)

Om ervoor te zorgen dat ook na z'n dood de geplande werken uitgevoerd konden worden, stichtte Leopold II in 1907 de "Fondation de Niederfullbach". Na zijn overlijden werd de rechtsgeldigheid van deze "stichting" niet erkend zodat het daarin ondergebrachte vermogen naar de Belgische Staat terugkeerde. Leopold II's kluwen van stichtingen en vennootschappen kwam later aan bod in de talrijke processen aangespannen door zijn dochters. Dat kon hem niet meer deren, hij was in grote mate geslaagd in zijn opzet om België te verrijken en de prachtige koninklijke domeinen in stand te houden. In 1909, zijn sterftejaar, verwoordde hij dit tijdens een bezoek aan Antwerpen als volgt : "Le devoir d'un souverain est d'enrichir la nation; c'est là sa véritable mission."

De "Koninklijke Schenking" na Leopold II

In 1929 werd in het parlement de vraag gesteld of de voorwaarde "het beheer van de Kon. Schenking mag de staat geen frank kosten" nog vervuld werd, aangezien heel wat ambtenaren zich daarmee bezig hielden.

Om aan die voorwaarde (weer) tegemoet te komen, herschikte men alles en riep men "de Raad van Beheer van de Koninklijke Schenking" in het leven. Negen mensen zouden onafhankelijk de goederen beheren, de minister van Financiën zou het laatste woord hebben.

De Raad van Beheer bestaat enerzijds uit vertegenwoordigers van het Hof (a) en anderzijds uit ambtenaren-specialisten (b)

(a) 1. de grootmaarschalk, 2. de indendant van de Civiele Lijst (=jaarlijkse dotatie van de overheid aan de koning en de koninklijke familie, voor 1993 : een totaal van 260 miljoen) 3. een kabinetsmedewerker van de koning, 4. een raadgever van de grootmaarschalk

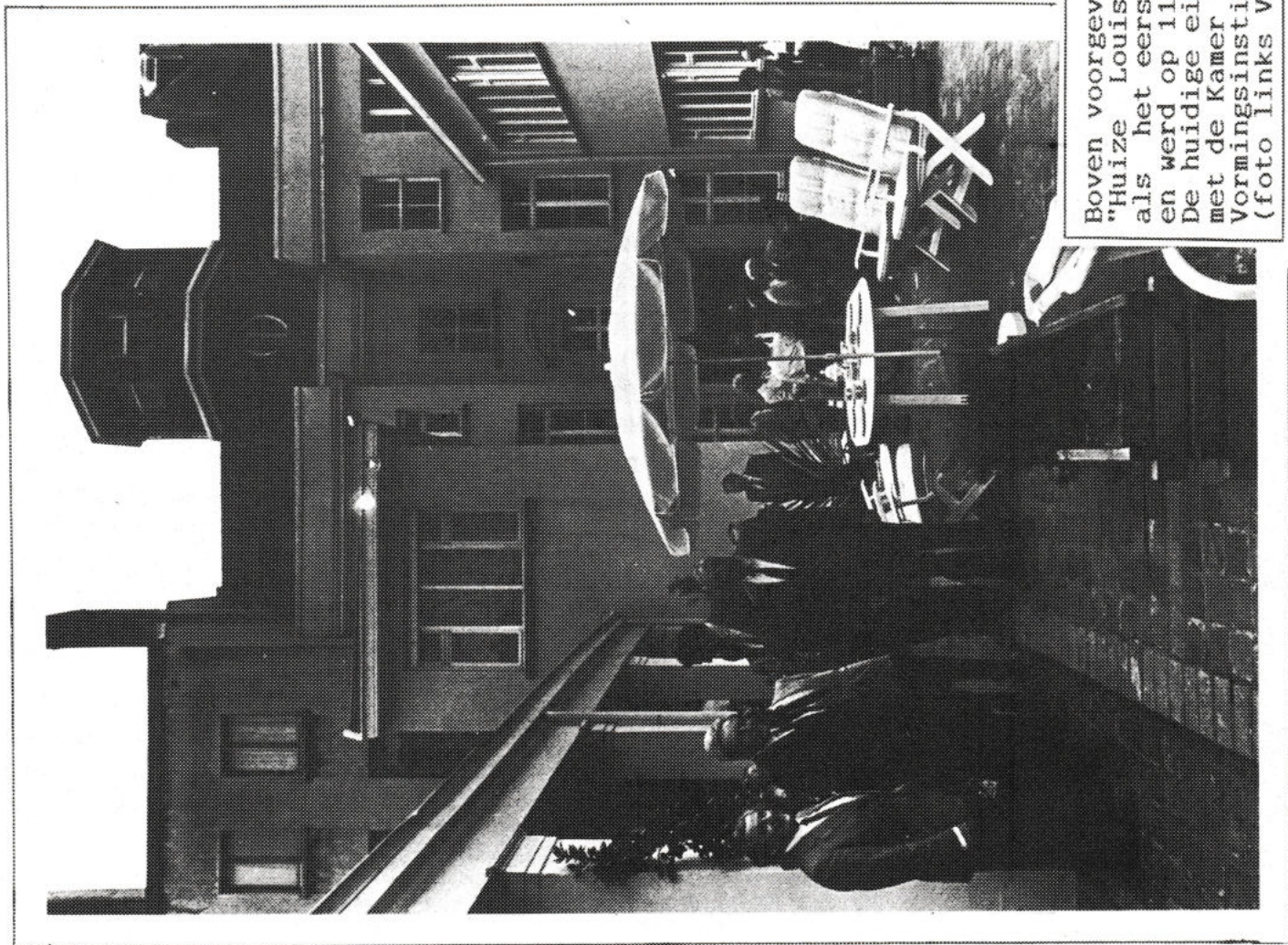
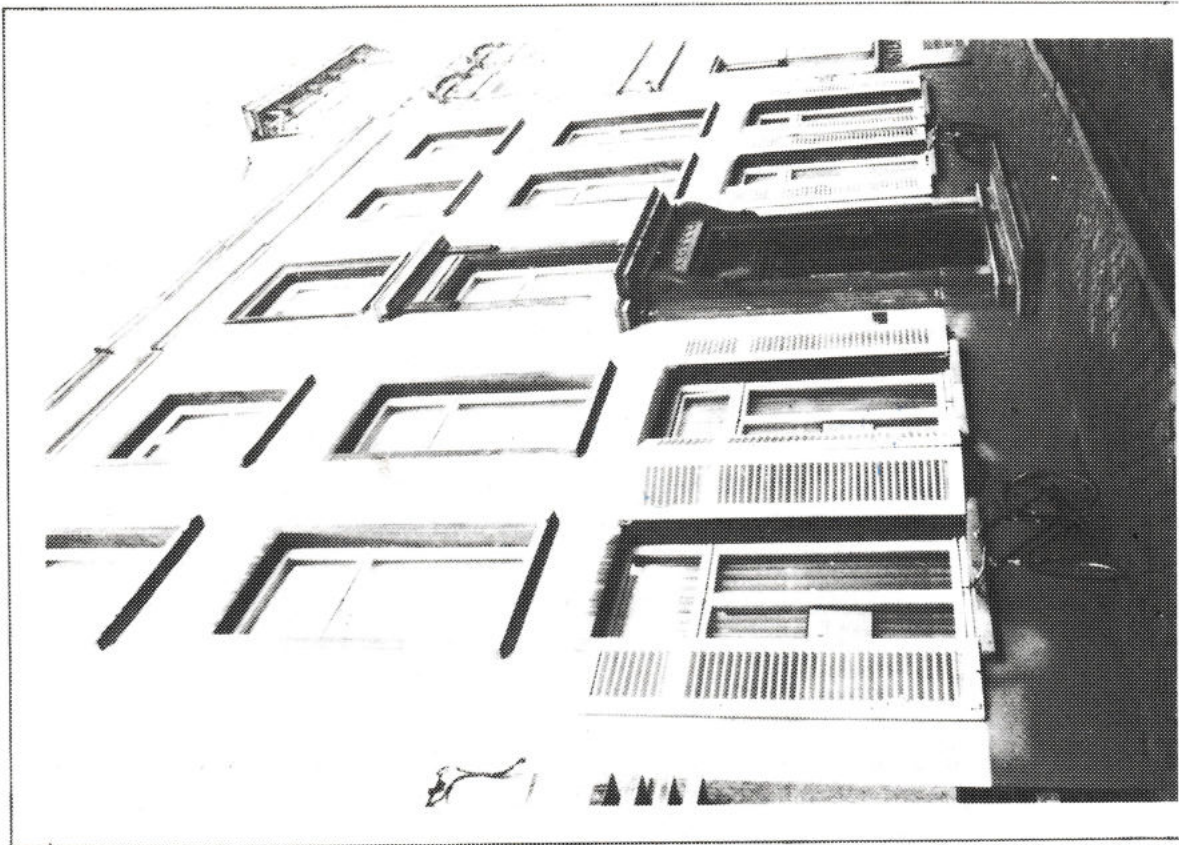
(b) 5 deskundige ambtenaren o.m. van Waters en Bossen, van de Registratie der Domeinen, twee vertegenwoordigers van de financiële wereld (Gmeentekrediet en Almanij-Kredietbank)...

De Raad van Beheer vergadert minstens zeven keer per jaar en als het nodig is in zijn gebouw aan de Brederodestraat.

Vooraf uitgaven en inkomsten van de Koninklijke Schenking worden onder de loupe genomen :

in 1991 : 240 miljoen fr. inkomsten en 210 miljoen fr.

uitgaven. De winsten komen in een reserve, nu in totaal ongeveer een 1/2 miljard fr., waarvan het grootste deel een fonds voor onderhoud en vernieuwing van gebouwen spijsst.

Boven voorgevel, links binnenplaats (belvédère-toren) van "Huize Louise-Marie", Langestraat 69. Dit gebouw, beschouwd als het eerste Kon. Huis in Oostende, is van de late 18de eeuw en werd op 11 april 1867 door Leopold II aangekocht. De huidige eigenaar, de Kon. Schenking, restaureerde het samen met de Kamer voor Handel en Nijverheid in 1982. Het Oostendse Vormingsinstituut maakt nu gebruik van de lokalen.
(foto links Van Middeltem - foto rechts Chaffart)

Inkomsten en Bezit

3/4 van de inkomsten worden geput uit de verhuur van drie gebouwen aan de EG en de Administratie.

Ook houtverkoop op domeinen in de Ardennen en pacht van landbouw- en jachtgronden zorgen voor opbrengsten.

Omdat de publieke opinie niet goed op de hoogte is van werking en bezit van de "Koninklijke Schenking", willen alle betrokkenen het mysterieuze rookgordijn opheffen. (Toch gebeurt dit nog onvoldoende!) Een gedetailleerde lijst van bezittingen is voorhanden.

De onroerende goederen worden in 3 groepen verdeeld :

1) gebouwen en gronden die verhuurd worden zoals de Kon. Villa in Oostende, het voetbalstadion van Union, St.-Gillis

2) gebouwen en gronden die een publieke bestemming hebben, bijv. parken zoals het Dudenpark in Vorst of het MH-park in Oostende

3) eigendommen die als woning voor de koninklijk Familie dienst doen, zoals het domein van Laken en het Belvédère.

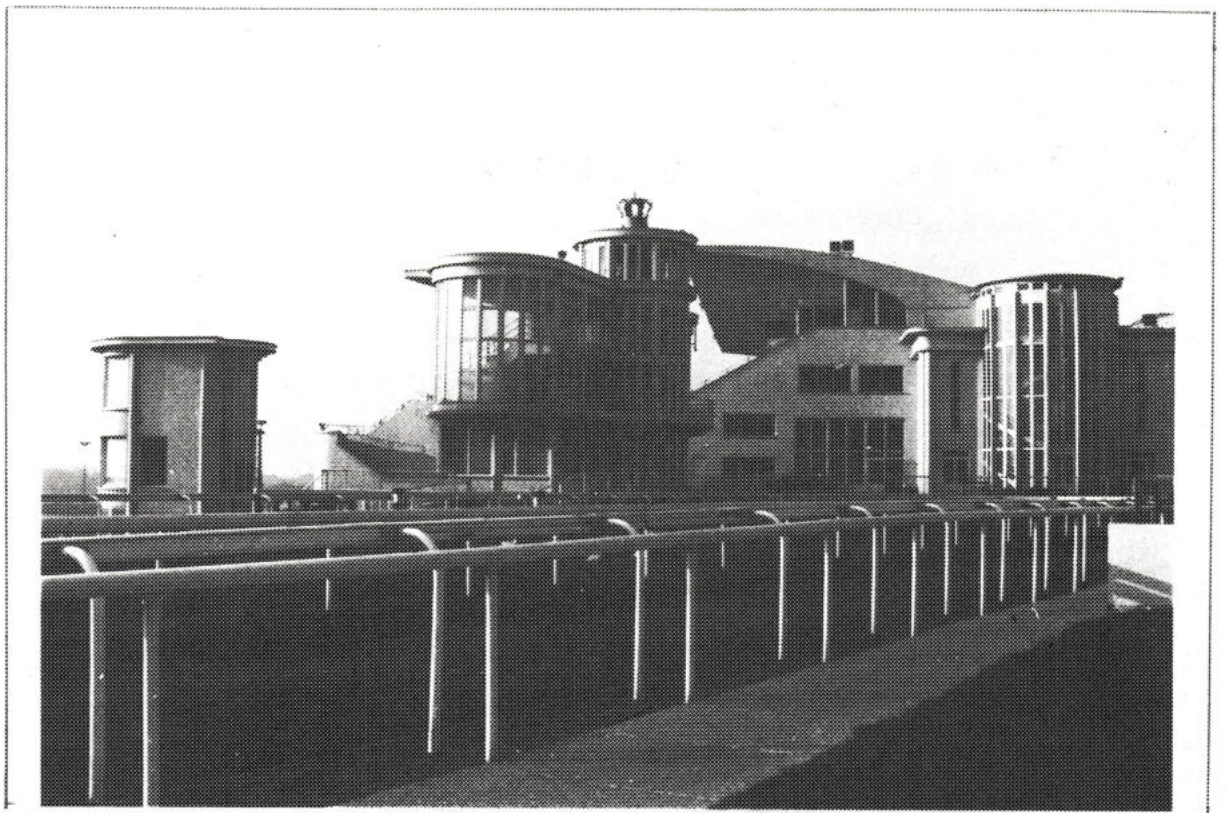
Opvallend is dat de koning en zijn familie geen huurder zijn maar van een woonrecht genieten. Hij kan dus niets aan zijn paleizen, tuinen of parken wijzigen zonder toestemming van de Koninklijke Schenking!

Naast bos, landbouwgrond en kasteeldomeinen in Wallonië, gebouwen, vijvers, tuinen, parken, bossen (307ha in het Zoniënwoud), kastelen, domeinen, paviljoenen (Chinees en Noors), gronden, golfterreinen enz. in en om Brussel, de herdenkingskapel voor Kon. Astrid in Kussnacht (grond geschonken door Zwitserse staat) en eigendommen in Frankrijk, een domein in Mol-Postel, bevinden veel eigendommen zich aan de kust en meer bepaald in Oostende :

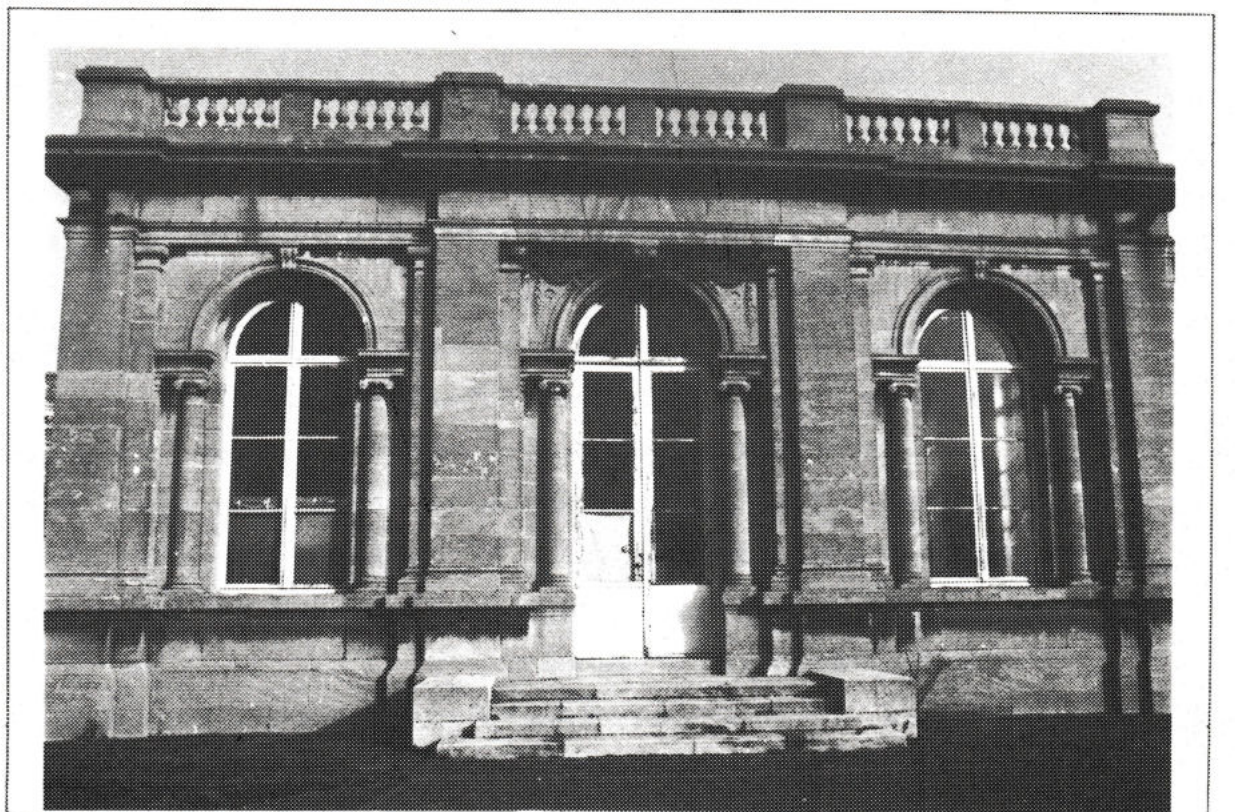
- de Koninklijke Villa (de koning gaf 't gebruik op in 1974)
- de Koninklijke (Noorse) paardestallen, nu sportcentrum
- een deel van de Wellington-renbaan (zie fotoverklaring)
- het boogschuttersterrein St.-Sebastiaan aan de Leffingestraat
- het Maria-Hendrikapark
- Huize Louise-Marie, Langestraat 69
- OTC-tennisgronden tussen Koninginnelaan en Prinsenlaan

verder : een golfterrein in Klemskerke, het Leopold II-park in Nieuwpoort en enkele bouwgronden in De Panne en Nieuwpoort.

bronnen : 1. Jean Stengers, De koningen der Belgen, Macht en Invloed van 1831 tot nu, vert. uit het Frans, Davidsfonds, Leuven, 1992, 359p
2. Mr. Dr. C. Smit, Koning Leopold II, in de reeks "Kopstukken uit de geschiedenis", Kruseman, Den Haag, 1965, 96p
3. M.v.l., De Koninklijke Schenking, weekblad "Wij", jg. 38, nr 2 (dond. 14.01.1993), pp. 17-19

De Wellington Hippodroom werd op 29 juli 1883 ingehuldigd, vernield in 1942 en heropgebouwd in 1947. In 1978 werd de Société Royale des Courses d'Ostende "ontdubbeld" in een vzw "Hippodroom Oostende"(renwezen) en een nv "Koninklijke Renvereniging Oostende"(immobiliën). De 3 eigenaars zijn : de voormalige "Société" (8,8ha), de stad Oostende (4,9ha) en de Kon. Schenking (18ha). Op 23.4.1993 lanceerde "de Krant v. West-Vlaanderen" een noodkreet : "Buildings op Hippodroom (?!)" (foto Chaffart)

Naast de "Koninklijke Villa" behoren ook de minder opvallende "Venetiaanse Galerijen" (1ste steen 1900, L-vormig gebouw langs Zeedijk en Parijsstraat) tot het patrimonium van de Koninklijke Schenking. Vroeger af en toe gebruikt voor een tentoonstelling, zou de beschikbare ruimte nu dienen als speelplatform voor theater Malpertuis en (misschien) "buitenverblijf" van het PMMK. (foto Chaffart)